

Předkládaná bakalářská práce Vojtěcha Lukáše „Země Evropské unie z hlediska urbanizace“ je tvořena 52 stranami, přičemž textová část, která je rozdělena do 4 hlavních kapitol, včetně úvodu a závěru, se rozkládá na 31 stranách.

Autor si jako své téma práce zvolil studium urbanizace, přičemž se pokusil zaměřit na vztah mezi urbanizací a vybranými demografickými a ekonomickými ukazateli. Cílem práce pak bylo vytvořit jakousi regionalizaci Evropské unie podle těchto vzájemných vztahů. Studium urbanizace z tohoto úhlu pohledu by se tak jevilo jako poměrně dobře zvolené. Bohužel, autor práce se nevyvaroval určitých chyb, které výsledky této práce značně ovlivňují.

První část práce přináší základní rámec studovaného problému, přičemž jsou vysloveny cíle práce se třemi vstupními hypotézami, které by rád autor svými analytickými postupy verifikoval. Diskuse s literaturou se v tomto ohledu zdá být spíše nedostatečná, neboť se lze domnívat, že k takovému fenoménu, jakým je urbanizace již po několik století, se lze dopátrat k poměrně široké teoretické základně, zvláště ve spojitosti ve vztahu s různými ekonomickými a především demografickými ukazateli (autor, jako aspirant na absolventa demografie, tak mohl například urbanizaci zhodnotit také ve spojitosti s demografickou revolucí apod.). Pozornost tak byla zaměřena především na upřesnění definic urbanizace, města a venkova. Otázkou však zůstává, zda je skutečně nutné neustále opakovat informaci, že neexistuje jednotná definice města... (např. jen na s. 16 se s touto informací lze setkat hned třikrát...). V rámci této části práce je také porovnáván vývoj, současný stav a perspektivy vývoje urbanizace ve státech Evropské unie, a to především grafickou formou se stručným okomentováním, což se však jeví jako dostačující.

Následující část práce je stěžejní pasáží překládaného textu. Cílem bylo pomocí základních i pokročilejších statistických metod – korelační, faktorové a shlukové analýzy – se pokusit o regionalizaci Evropské unie na základě vztahu urbanizace s vybranými ekonomickými a demografickými ukazateli. A právě při výběru ukazatelů a jejich zdrojů se autor dopustil poměrně značného množství chyb. Celkem bylo analyzováno 18 ukazatelů (včetně míry urbanizace), přičemž všechna data byla vztažena k roku 2005. Otázkou však zůstává, jaké bylo kritérium k tomuto výběru, resp. zda bylo nutné pro studium vztahu urbanizace s vybranými proměnnými sledovat určité ukazatele podle pohlaví (např. kojeneckou úmrtnost), proč vstupuje počet obyvatel v absolutních hodnotách jako proměnná, když tyto absolutní hodnoty mají značnou variabilitu a tím pádem nemalým způsobem ovlivňují následné statistické analýzy (což se také potvrdilo na výsledcích faktorové analýzy u postupu II), co vedlo k výběru např. míry inflace, jako jedné z proměnných, která je často rozkolísaná a těžko v jednoletém průřezu může objektivně charakterizovat ekonomickou úroveň daného státu apod. Druhou stránkou věci je zdroj dat, ze kterého autor vycházel. Základní otázka zní, proč bylo sáhnuto po databázích UN a CIA, když všechna analyzovaná data jsou dostupná na stránkách Eurostatu, kde navíc nacházíme odlišné (ale správné) údaje – např. hodnota ukazatele úhrnné plodnosti za rok 2005 byla za Česko v práci uvedena 1,20 (oproti 1,28), za Litvu 1,19 (oproti 1,31) či za Francii 1,85 (oproti 1,94). Dá se proto předpokládat, že tato i jiná odlišná data se mohla nemalou měrou promítnout do výsledků překládaných analýz.

Použití dvou různých postupů je sice neobvyklé, ale korespondují se záměrem Vojtěcha Lukáše pokusit se najít a ověřit základní souvislosti. Přesto i zde lze nalézt určité nedostatky. Při prvním postupu odkazuje autor na použitou metodologii, kterou však nezachovává v celé své podobě (do shlukové analýzy vstupují pouze průměrné faktorové zátěže bez studované proměnné, tj. míry urbanizace), čímž ve výsledku odkaz na uvedenou metodologii ztrácí smysl; k větší přehlednosti chybí také např. výsledky rotovaných faktorových matic, u druhého postupu zcela nelogicky chybí dendrogram a kartogram, který byl použit u postupu prvního, což znemožňuje lepší srovnání výsledků stejného charakteru aj.

V závěru práce se autor snaží výsledky provedených analýz popsat a verifikovat vstupní hypotézy. V kapitole 3.4 autor píše „podle obou postupů by se Evropská unie dala rozdělit dle míry urbanizace do šesti pomyslných regionů, ve kterých lze najít i podobné demografické chování obyvatelstva“, přičemž stejný závěr zaznívá i v samotném Závěru práce – s tímto tvrzením se však nelze ztotožnit, jelikož shluková analýza v obou uvedených postupech byla provedena bez účasti ukazatele míry urbanizace v této analýze. V celé práci chybí také jakýsi nadhled, který by vycházel ze skutečnosti, že subjektivní výběr vstupujících proměnných a možnosti volby

různých metod u faktorové a shlukové analýzy mohou přinášet při pracích podobného zaměření odlišné výsledky, tudíž hlavní závěry nelze brát jako přesně dané...

Celá práce tak vzbuzuje nemálo pochybností a je protkána poměrně značným počtem nepřesností, které jsou dány buď z nepozornosti (např. naprosto odlišný název práce v záhlaví než je skutečný název práce), malou zkušeností autora s psaním textů podobného typu (stylistické chyby, časté psaní v „ich-formě“, špatná práce s citacemi, kdy existují v textu pasáže, které evidentně nepocházejí z hlavy autora,...) či již zmíněné nesrovnalosti se zdrojem dat, které se promítají do hlavních výsledků. I přesto lze z překládané práce nalézt nepochybně snahu autora dané téma zpracovat poněkud odlišným způsobem, než je pro studium urbanizace běžné. Také samotné použití pokročilejších statistických metod je až na malé výjimky správné. I proto lze konstatovat, že autor prokázal určité schopnosti a dovednosti zpracovat práci podobného typu, a proto překládanou práci Vojtěcha Lukáše

navrhuji přijmout k obhajobě.

Luděk Šídlo

Praha 2009-06-08